

Consultatieronde aanpassing Advocatenwet

Wettelijke verankering van de kernwaarden

Staatssecretaris Albayrak van Justitie heeft het conceptwetsvoorstel over de aanpassing van de Advocatenwet ter consultatie rondgestuurd. De belangrijkste wijziging betreft het opnemen van de zogeheten kernwaarden van de advocaat, neergelegd in artikel 10a. Andere aanpassingen gaan over het preventief overheidstoezicht op regelgevende besluiten van de Orde, de instelling van een adviesraad en de klachten- en geschillenregeling.

.....
Miek Smilde
journalist
.....

Bijna twee jaar geleden, om precies te zijn op 24 april 2006, stuurde de Minister van Justitie het rapport *Een maatschappelijke Orde* aan de Tweede Kamer. In het rapport waren de bevindingen van de commissie-Van Wijmen neergelegd die onderzoek had gedaan naar de rol en de positie van de advocaat in het hedendaagse tijdsgewricht. Het was de Kamer zelf die om een dergelijk onderzoek had gevraagd bij monde van het PvdA-Kamerlid Klaas de Vries.

In het onderzoeksrapport van Van Wijmen stonden voorstellen om de bijzondere positie van de advocaat te waarborgen in de inmiddels veranderde samenleving. Het expliciet formuleren van zogeheten kernwaarden was daartoe een doeltreffend middel, vond de commissie. Deze kernwaarden zouden in de Advocatenwet moeten worden opgenomen, opdat er een helder toetsingskader zou zijn om de beroepsgroep kwalitatief op peil te houden.

Die wettelijke regeling is er nu, althans in concept. Staatssecretaris Albayrak stuurde vorige week het wetsvoorstel over aanpassing van de Advocatenwet ter consultatie het land in. In zekere zin is het oud nieuws, omdat de aanpassingen van de wet niet wezenlijk afwijken van wat het kabinet al eerder liet weten in zijn reactie op het rapport van de commissie-Van Wijmen. De meeste voorstellen zijn overgenomen met uitzondering van de voorstellen over het tuchtrecht. Daarover volgt te zijner tijd een aparte wetswijziging, die mede is gebaseerd op de voorstellen van weer een andere commissie, namelijk de commissie-Van Huls.

De belangrijkste aanpassingen in het voorstel dat nu op tafel ligt, gaan over de kernwaarden van de advocaat. Dat zijn onafhankelijkheid, partijdige belangenbehartiging, deskundigheid, vertrouwelijkheid, integriteit en publieke verantwoordelijkheid voor een goede rechtsbedeling. Deze kernwaarden zijn in het wetsvoorstel neergelegd in artikel 10a. In de Memorie van Toelich-

ting staat dat 'de eisen die in het algemeen belang aan de advocatuur gesteld worden, van zodanig gewicht (zijn) dat zij een wettelijke verankering behoeven om dreigende erosie te voorkomen.' Om daar meteen op te laten volgen dat dit niet betekent dat marktwerking geen rol zou kunnen spelen binnen de advocatuur. 'Marktwerking alleen is echter niet geschikt om de eisen die aan de advocatuur gesteld worden te waarborgen.' En dus moet de wet het werk doen.

In de meeste voorgestelde aanpassingen van de wet worden de genoemde kernwaarden verder uitgewerkt. Zo kan het college van afgevaardigden conform art. 28, lid 1 (nieuw) regelgevende besluiten vaststellen die de kernwaarden moeten waarborgen. In de Memorie van Toelichting staat dat het hierbij ook kan gaan om regels die ervoor moeten zorgen dat advocaten deugdelijk declareren. Het is in eerste instantie aan de beroepsgroep zelf voorwaarden te stellen aan de honoreringsmethoden, en andere maatregelen om een goede beroepsbeoefening te stimuleren. Wel krijgt de Minister van Justitie de mogelijkheid preventief, dus vooraf, toezicht te houden op de besluiten. Dit is in lijn met de Europees geuite wens om de externe legitimatie van zelfregulering te stimuleren. De instelling van een adviesraad die de Orde adviseert over te nemen besluiten heeft ook met die externe legitimatie te maken. Deze adviesraad bestaat namelijk

in meerderheid uit leden die geen advocaat zijn. Andere middelen om de kernwaarden te borgen zijn de wettelijke verplichting voor de Orde om regels te stellen die de vakbekwaamheid moeten bevorderen, en de kwaliteit van de beroepsuitoefening (art. 28a nieuw). Verder moet de Orde zorg dragen voor de inrichting van een klachten- en geschillenregeling. Lokale dekens krijgen de wettelijke taak om partijen te informeren over de mogelijkheden tot klachten- en geschillenbeslechting.

Of de wettelijke verankering van de kernwaarden de kwaliteit van de beroepsgroep als geheel werkelijk ten goede zal komen, staat niet bij voorbaat vast. Uit het vorig jaar verschenen jubileumboek *De Advocatenstandaard*, uitgegeven ter gelegenheid van het 55-jarig bestaan van de Nederlandse Orde, blijkt bijvoorbeeld dat de waarden niet door iedereen op eenzelfde manier worden geïnterpreteerd. De verschillen in praktijkvoering tussen de 15.000 Nederlandse advocaten zijn daarvoor te groot. En wie de discussie over de tarieven in de commerciële advocatuur vorig jaar een beetje heeft gevolgd, weet dat lang niet alle advocaten dezelfde opvatting hebben over wat de publieke verantwoordelijkheid voor een goede rechtsbedeling nou precies betekent. Uiteindelijk zal de werkelijkheid moeten bewijzen of de wet en de daarin geformuleerde waarden meer is dan een *letter of intent*.